

Ziekte van Newcastle en vogelgriep

Maatregelen van kracht in België (KB van 28 november 1994, MB van 24 juli 2018 en MB van 22 november 2018 betreffende de ziekte van Newcastle en het KB van 5 mei 2008 betreffende de bestrijding van aviaire influenza)

Onder voorbehoud dat er zich geen nieuwe ontwikkelingen voordoen, kunnen de maatregelen die van toepassing zijn in België buiten de afgebakende beperkingsgebieden als volgt worden samengevat.

Definities

1. Pluimvee: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, duiven, fazanten, patrijzen en loopvogels, die in gevangenschap worden opgefokt of gehouden voor de fokkerij, voor de productie van vlees of van consumptie-eieren of om in het wild te worden uitgezet.
2. Hobbypluimvee: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, fazanten, patrijzen en loopvogels, inbegrepen siersoorten daarvan, die, of waarvan de producten, niet bestemd zijn voor de voedselketen, noch om in het wild te worden uitgezet.
3. Vogels : alle vogels met inbegrip van sportduiven en sierduiven, met uitzondering van het pluimvee en hobbypluimvee als bedoeld onder punten 1 en 2.
4. Pluimveebedrijf: inrichting gebruikt voor het fokken of houden van pluimvee.
5. Hobbyhouderij: een plaats, geografisch identificeerbaar door een adres, waar hobbypluimvee wordt gehouden;
6. Pluimveehandelaar: natuurlijke of rechtspersoon die pluimvee en hobbypluimvee verhandelt met gebruikmaking van een inrichting voor pluimvee die geregistreerd werd in SANITEL, en die een regelmatige omzetsnelheid heeft in deze dieren.
7. Verhandelen: in de handel brengen, verwerven, aanbieden, voor verkoop tentoonstellen, in bezit houden, vervoeren, verkopen, kopen, leveren, onder kosteloze of bezwarende titel afstaan, invoeren, uitvoeren of doorvoeren.
8. Risicogebied: gebied door het FAVV of door de Europese Commissie afgebakend waarin maatregelen van kracht zijn ter bestrijding van aviaire influenza (vogelgriep) of de ziekte van Newcastle.

Onder voorbehoud dat er zich geen nieuwe ontwikkelingen voordoen, kunnen de maatregelen die van toepassing zijn als volgt worden samengevat.

Maatregelen die van toepassing zijn op het ganse grondgebied

A. Voor de handel

1. Het verhandelen van pluimvee en hobbypluimvee naar en door hobbyhouders, met inbegrip via de markten, zijn verboden op het ganse grondgebied, met uitzondering van de afwijkingen voorzien in de punten 2 tot 4.

2. In afwijking van punt 1 is het verhandelen van pluimvee en hobbypluimvee, met inbegrip op markten, door een pluimveehandelaar enkel en alleen toegelaten onder de volgende bijkomende voorwaarden:
- a) De pluimveehandelaar kan enkel pluimvee en hobbypluimvee verhandelen dat afkomstig is van:
 - 2.a.1. de houders van pluimvee geregistreerd in Sanitel;
 - 2.a.2. de houders van hobbypluimvee geregistreerd in Sanitel voor zover zij al hun kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen hebben laten vaccineren tegen de ziekte van Newcastle door een erkende dierenarts ten minste één keer per jaar met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Deze dieren dienen bovendien minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd te zijn. De vaccinatie wordt geattesteerd door een erkende dierenarts die het document in bijlage 1 invult en ondertekent op het moment van de vaccinatie.
 - 2.a.3. de houders van hobbypluimvee die niet in Sanitel geregistreerd staan voor zover:
 - 2.a.3.1. de kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen die verhandeld worden, individueel geïdentificeerd zijn met een gesloten niet-verwijderbare pootring, verdeeld door een erkende vereniging als bedoeld in het koninklijk besluit van 2 juni 1998 betreffende de zoötechnische en genealogische voorschriften voor de verbetering en de instandhouding van de pluimvee- en konijnenrassen of in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 maart 2010 betreffende de organisatie van de fokkerij van voor landbouw nuttige huisdieren.
 - 2.a.3.2. de houders de kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen die verhandeld worden, hebben laten vaccineren tegen de ziekte van Newcastle door een erkende dierenarts ten minste één keer per jaar met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Deze dieren dienen bovendien minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd te zijn. De vaccinatie wordt geattesteerd door de erkende dierenarts die het document in bijlage 2 invult en ondertekent op het moment van de vaccinatie.
 - b) De pluimveehandelaar vermeldt in zijn register IN op chronologische wijze bij elke aankomst op zijn bedrijf, de aankomstdatum, het aantal dieren en het beslagnummer van elke handelaar of van elk bedrijf van herkomst waar het pluimvee vermeld in punt 2.a.1 en het hobbypluimvee vermeld in punt 2.a.2 vandaan komt, of de naam en het adres van elke houder vermeld in punt 2.a.3 waar het hobbypluimvee vandaan komt. De pluimveehandelaar kan enkel hobbypluimvee verhandelen nadat hij zich bij de verkoper ervan vergewist heeft dat de kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen correct werden gevaccineerd tegen de ziekte van Newcastle op basis van vaccinatieattesten (zie modellen in bijlage 1 en 2) volgens de punten 2.a.2 en 2.a.3.
 - c) De pluimveehandelaar die pluimvee of hobbypluimvee houdt in zijn geregistreerd pluimveebedrijf gedurende meer dan 3 maanden, moet zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen opnieuw laten hervaccineren tegen de ziekte van Newcastle.

Deze vaccinatie dient uitgevoerd te worden door een erkende dierenarts door middel van een geregistreerd geïnactiveerd vaccin volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Deze dieren mogen slechts na minimum 15 dagen volgend op de vaccinatie verhandeld worden. De vaccinatie wordt geattesteerd door de erkende dierenarts die het document in bijlage 1 op het moment van de vaccinatie invult.

- d) Voor het verhandelen op openbare markten zijn de maatregelen voorzien in de punten B.3 ook van toepassing.
3. In afwijking van punt 1 is de handel van hobbypluimvee door een in Sanitel geregistreerde houder van een hobbyhouderij, met inbegrip op de openbare markten, toegelaten onder de volgende voorwaarden:
- a) De houder van een in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij is verplicht om al zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen te laten vaccineren tegen de ziekte van Newcastle door een erkende dierenarts. Deze vaccinatie gebeurt ten minste één keer per jaar met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. De vaccinatie wordt geattesteerd door de erkende dierenarts die het document in bijlage 1 invult en ondertekent op het moment van de vaccinatie.
 - b) De houder van een in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij kan zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen enkel aan een pluimveehandelaar verhandelen indien deze volgens punt a) minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd werden tegen de ziekte van Newcastle.
 - c) De houder van een in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij kan zijn hobbypluimvee direct verhandelen aan een andere houder van hobbypluimvee, al dan niet in Sanitel geregistreerd, voor zover punt a) werd gerespecteerd.
 - d) Voor het verhandelen op openbare markten zijn de maatregelen voorzien in de punten B.3 ook van toepassing.
4. In afwijking van punt 1 is de handel van hobbypluimvee door een niet in Sanitel geregistreerde houder van hobbypluimvee, toegelaten onder de volgende voorwaarden:
- a) De niet in Sanitel geregistreerde houder van hobbypluimvee kan zonder voorwaarden zijn hobbypluimvee direct verhandelen met een andere hobbyhouder.
 - b) De niet in Sanitel geregistreerde houder van hobbypluimvee kan zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen verhandelen aan een pluimveehandelaar indien:
 - 4.b.1. deze dieren individueel geïdentificeerd zijn met een gesloten niet-verwijderbare pootring, verdeeld door een erkende vereniging als bedoeld in het koninklijk besluit van 2 juni 1998 betreffende de zoötechnische en genealogische voorschriften voor de verbetering en de instandhouding van de pluimvee- en konijnenrassen of in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 maart 2010 betreffende de organisatie van de fokkerij van voor landbouw nuttige huisdieren.
 - 4.b.2. deze dieren gevaccineerd werden tegen de ziekte van Newcastle door een erkende dierenarts ten minste één keer per jaar met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Deze dieren dienen bovendien minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd te zijn. De vaccinatie wordt geattesteerd door een erkende dierenarts die het document in bijlage 2 invult en ondertekent op het moment van de vaccinatie.
 - c) De niet in Sanitel geregistreerde houder van hobbypluimvee kan zijn hobbypluimvee niet verhandelen op openbare markten.

B. Voor de verzamelingen met inbegrip van de openbare markten

1. Verzamelingen van pluimvee en hobbypluimvee, met inbegrip van de openbare markten, is verboden op het ganse grondgebied met uitzondering van de afwijkingen beschreven onder punten 2 tot 5.
2. In afwijking van punt 1 zijn de niet-commerciële verzamelingen van hobbypluimvee en/of van vogels zoals tentoonstellingen, wedstrijden,... toegelaten onder de volgende voorwaarden:
 - a) De gelijktijdige aanwezigheid van pluimveehandelaars of houders van een hobbyhouderij geregistreerd in Sanitel aan de ene kant, en niet in Sanitel geregistreerde hobbyhouders aan de andere kant is verboden;
 - b) de aanwezige dieren mogen tijdens het evenement niet veranderen van verantwoordelijke, d.w.z. verkoop of uitwisseling van dieren is verboden;
 - c) De organisator van de verzameling vraagt een toelating aan bij het Voedselagentschap (lokale controle-eenheid, LCE) ten minste 48 uur voor aanvang van de verzameling;
 - d) De verzameling staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts die aangeduid wordt door de organisator van de verzameling; de organisator geeft voor het begin van de verzameling de naam door van de aangestelde erkende dierenarts aan de betreffende LCE;
 - e) De kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven en pauwen aanwezig op de verzameling werden gevaccineerd tegen de ziekte van Newcastle door een erkende dierenarts door middel van een geïnactiveerd vaccin tenminste 15 dagen voor en ten hoogste 9 maanden voor het begin van de verzameling. De dieren van niet in Sanitel geregistreerde hobbypluimveehouders moeten bovendien individueel geïdentificeerd zijn met een pootring. De houders dienen de vaccinatiebewijzen (volgens de modellen in bijlagen 1 en 2) ter beschikking van de organisator en van de dierenarts te houden.
 - f) De organisator van de verzameling houdt een lijst bij van de naam en het adres van de houders die met hun dieren aan de verzameling deelnemen. Deze lijst moet ten minste 2 maanden ter beschikking van het Voedselagentschap gehouden worden.
 - g) De dieren moeten in de 10 dagen voor de verzameling opgehokt of afgeschermd zijn geweest om contact met wilde vogels te vermijden.
 - h) De organisator van de niet-commerciële verzameling controleert of de deelnemende dieren ook effectief voldoen aan deze voorwaarden om toegelaten te worden.
3. In afwijking van punt 1 zijn openbare markten met hobbypluimvee en/of andere vogels uitsluitend toegelaten onder de volgende voorwaarden:
 - a) de lokale overheid, die de markt organiseert, registreert zich bij het Voedselagentschap (LCE) ten minste 3 maand voor aanvang van de markt; ingeval van een wekelijkse markt, moet deze registratie slechts eenmalig gebeuren;
 - b) de lokale overheid houdt een lijst bij met de namen en adressen van de verkopers op de markt. Die lijst moet gedurende ten minste 2 maanden ter beschikking van het Voedselagentschap gehouden worden;
 - c) de markt staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts die aangesteld is door de lokale overheid; zij deelt de naam van de aangestelde erkende dierenarts mee aan de betrokken LCE;
 - d) enkel pluimveehandelaars en in Sanitel geregistreerde houders van een hobbyhouderij mogen hobbypluimvee op de openbare markten verkopen. De verkoop door niet in Sanitel geregistreerde hobbypluimveehouders is er verboden.

- e) indien er meerdere verkopers op dezelfde markt aanwezig zijn, kunnen ze niet naast elkaar staan; hun standplaatsen moeten zo ver mogelijk uit elkaar staan, en bij voorkeur aan de buitenkant van de markt;
- f) de dieren moeten in de 10 dagen voor de markt opgehokt of afgeschermd zijn geweest om contact met wilde vogels te vermijden.
- g) De maatregelen voorzien in punt A voor de handel zijn ook van toepassing.

C. Andere maatregelen

1. Alle pluimvee en vogels, met uitzondering van loopvogels, van zowel professionele pluimveebedrijven als van individuele houders, moeten worden opgehokt of zodanig afgeschermd dat contact met wilde vogels vermeden wordt.
2. De toegang tot alle plaatsen waar pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels worden gehouden, is verboden voor elk voertuig, elke persoon en alle materiaal die in de 4 voorafgaande dagen:
 - ofwel in contact is geweest met pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels, gehouden in een risicogebied;
 - ofwel op een plaats is geweest in zo'n risicogebied waar pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels worden gehouden.

Dat verbod is niet van toepassing op het personeel van het Voedselagentschap en van andere bevoegde autoriteiten, noch op de personen die in hun opdracht werken, op voorwaarde dat zij de door het Voedselagentschap vastgelegde hygiënevoorschriften naleven.

3. De toegang tot alle plaatsen waar pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels worden gehouden, is verboden voor elk voertuig, elke persoon en alle materiaal die in de 4 voorafgaande dagen:
 - ofwel in contact is geweest met pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels, gehouden in een risicogebied;
 - ofwel op een plaats is geweest in zo'n risicogebied waar pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels worden gehouden.

Dat verbod is niet van toepassing op het personeel van het Voedselagentschap en van andere bevoegde autoriteiten, noch op de personen die in hun opdracht werken, op voorwaarde dat zij de door het Voedselagentschap vastgelegde hygiënevoorschriften naleven.

- 4.
5. Het voederen en het drinken van pluimvee en andere in gevangenschap levende vogels moet binnen gebeuren of op een zodanige wijze dat contact met wilde vogels onmogelijk is.
6. Het is verboden om pluimvee en andere in gevangenschap levende vogels te drinken met water dat afkomstig is van oppervlaktewatervoorraden of regenwater waartoe wilde vogels toegang hebben, tenzij dat water werd behandeld om eventueel aanwezige virussen te inactiveren.
7. Elk vervoermiddel en materiaal dat dient voor het vervoer van pluimvee, andere in gevangenschap levende vogels, broedeieren of consumptie-eieren, moet reinig- en ontsmetbaar zijn of voor eenmalig gebruik dienen. Het moet worden gereinigd en ontsmet met een toegelaten biocide na elk vervoer en elke ophaling.

8. Elk vervoermiddel en materiaal dat dient voor het vervoer van pluimvee, andere in gevangenschap levende vogels, broedeieren en consumptie-eieren in een derde land of in een risicogebied gelegen buiten België moet reinig- en ontsmetbaar zijn of voor eenmalig gebruik dienen.

De reiniging en ontsmetting ervan moeten onmiddellijk plaatsvinden met een toegelaten biocide en uiterlijk binnen de drie werkdagen na terugkeer op het Belgische grondgebied of voordat er een plaats wordt aangedaan waar pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels worden gehouden, onder toezicht van een erkend dierenarts die is aangesteld door de betrokken PCE.

De reiniging en ontsmetting worden uitgevoerd volgens de aanwijzingen van de PCE (cf. procedure 1243484 – reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen afkomstig uit risicogebieden).

9. Iedere ziekte of abnormale sterfte bij het pluimvee moet onmiddellijk door de bedrijfsdierenarts of een erkende dierenarts worden onderzocht. Indien de bedrijfsdierenarts of de erkende dierenarts bij zijn onderzoek aviaire influenza niet kan uitsluiten, moet hij dat onmiddellijk melden aan de officiële dierenarts.
10. In de volgende gevallen is het verboden om bij het pluimvee een therapeutische behandeling te starten indien vooraf geen monsters voor een laboratoriumonderzoek aan een vereniging werden toegezonden:
 - een daling van de normale voeder- en waterconsumptie van meer dan 20 %;
 - een sterfte van meer dan 3 % per week;
 - een daling van de leg met meer dan 5 % die langer dan twee dagen duurt;
 - klinische tekenen of letsels bij post-mortem onderzoek die wijzen op aviaire influenza of de ziekte van Newcastle.

De percentages moeten worden geïnterpreteerd op het niveau van de stal of het compartiment en niet op het niveau van het hele bedrijf.

Om de drempel voor de pluimveehouder zo laag mogelijk te houden, neemt het FAVV de analysekosten voor vogelgriep van deze monsters voor zijn rekening.

Maatregelen die van toepassing zijn op het niveau van de pluimveebedrijven

In alle geregistreerde pluimveebedrijven en alle broeierijen gelden de volgende maatregelen:

1. Pluimvee (uitgezonderd loopvogels) moet worden opgehokt of op zodanige wijze worden afgeschermd dat contact met wilde vogels vermeden wordt.
2. Aan de ingangen en uitgangen van elke pluimveestal en van het bedrijf moet een ontsmettingsvoetbad met een toegelaten biocide worden geplaatst.
3. De toegang tot een pluimveestal of een broeierij is verboden aan alle personen die niet tot het bedrijf behoren. De verantwoordelijke treft met het oog daarop alle noodzakelijke schikkingen. Dat verbod geldt niet voor:

- het personeel dat nodig is voor de bedrijfsvoering;
- de bedrijfsdierenarts;
- het personeel van het Voedselagentschap en de personen die in opdracht ervan werken;
- het personeel van andere bevoegde overheden en de personen die in opdracht ervan werken.

Deze personen moeten bedrijfseigen laarzen en kledij of overkledij aantrekken voordat zij de pluimveestal of de broeierij betreden en moeten alle nodige voorzorgen nemen om verspreiding van het aviaire influenzavirus te vermijden.

4. Elke verantwoordelijke moet een register van bezoeken bijhouden met vermelding van de datum en het uur van het bezoek, naam en adres van de bezoeker, de nummerplaat van de wagen, de reden van het bezoek alsook het al of niet betreden hebben van de stallen. In het register worden in chronologische volgorde alle personen ingeschreven die de pluimveestal of de broeierij betreden.

De bedrijfsdierenarts moet dit register bij elk bezoek dateren en ondertekenen.

5. Het voeren en het drinken van pluimvee en andere in gevangenschap levende vogels moet binnen gebeuren of op een zodanige wijze dat contact met wilde vogels onmogelijk is.
6. Het is verboden om pluimvee en andere in gevangenschap levende vogels te drinken met water dat afkomstig is van oppervlaktewatervoorraden of regenwater waartoe wilde vogels toegang hebben, tenzij dat water werd behandeld om eventueel aanwezige virussen te inactiveren.
7. Het uitlading is verboden: alle slachtkippen, die afkomstig zijn van eenzelfde toom, moeten worden weggehaald binnen de twee werkdagen volgend op de eerste dag van laden met als bestemming het slachthuis.

Bijkomende maatregelen geldend in gevoelige natuurgebieden

Een gevoelig natuurgebied is een gebied waar men veel wilde watervogels of trekvogels vindt en waar het risico op introductie van het vogelgriepvirus groter is dan elders. De beschrijving van deze gebieden kan geraadpleegd worden op de website www.favv.be of kan op eenvoudige aanvraag bij het Voedselagentschap bekomen worden.

1. Pluimvee van pluimveebedrijven en hobbypluimvee van houders die geregistreerd zijn in Sanitel (via DGZ of ARSIA), moet worden opgehokt of op zodanige wijze worden afgeschermd dat contact met wilde vogels vermeden wordt.
2. Het voeren en het drinken van pluimvee, hobbypluimvee en andere in gevangenschap levende vogels moet binnen gebeuren of op een zodanige wijze dat contact met wilde vogels onmogelijk is.
3. Het is verboden om pluimvee, hobbypluimvee en andere in gevangenschap levende vogels te drinken met water dat afkomstig is van oppervlaktewatervoorraden of regenwater waartoe wilde vogels toegang hebben, tenzij dat water werd behandeld om eventueel aanwezige virussen te inactiveren.

4. Eenden en ganzen moeten van het andere pluimvee en hobbypluimvee gescheiden worden.
5. Het Voedselagentschap kan bijkomende klinische, pathologische, serologische of virologische onderzoeken voorschrijven.